

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางบริบทความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี อีกทั้งประชากรมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้การพัฒนาประเทศในอนาคตต้องมีการเตรียมพร้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดทั้งการดำเนินงานในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษาตามที่พระองค์อัลลอฮ์ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลกได้เน้นย้ำให้มนุษย์ได้รู้ถึงคุณค่าของวิชาความรู้ ฝึกทักษะในการทำงาน และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พระองค์ได้ทรงตรัสในอัลกุรอานไว้ว่า

﴿ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴾

ความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด ﷺ บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้ จะเท่าเทียมกันกระนั้นหรือ? แท้จริงบรรดาผู้มีสติปัญญาเท่านั้นที่จะใคร่ครวญ ” (อัลซุหมร 39: 9)

ดังนั้นปัจจัยด้านการศึกษาคือความรู้จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้นได้ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นในองค์กรการศึกษาจะต้องมีผู้บริหารที่สามารถควบคุมดูแลการศึกษาได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

เนื่องด้วยผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆขององค์กร เพราะผู้บริหารคือผู้ที่นำองค์กรที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ผู้บริหารจึงจะต้องเป็นผู้พร้อมด้วยความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีการ หลักการทฤษฎีการบริหาร และทักษะทางการบริหาร ดังเช่นนักวิชาการได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะองค์กรเอกชนนั้นเห็นได้ชัดเจนว่า ความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ รวมทั้งการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา

ต้องสรรหา ผู้บริหารที่มีความสามารถสูงเพื่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กร ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยต้องมองเห็นความสำคัญของครู ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการ (รุ่ง แก้วแดง, 2545: 1-8)

ผู้บริหารมุสลิมจะมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้บริหารอื่นในเรื่องการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ และการแสวงหาความโปรดปรานจากพระองค์ ﷻ ดังนั้นพันธกิจของผู้บริหารมุสลิมจึงถือเป็นการงานที่เป็นอิบาตะฮ์ เป็นที่ประจักษ์ว่าผู้บริหารมุสลิมจะต้องมีคุณภาพ มีจริยธรรมที่สูงส่ง ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารมุสลิมจะต้องมีความรอบคอบในการสร้างสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความสงบสุขและสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นพี่น้องให้เกิดขึ้นในสถาบันของเรา (ศอและห์, 2551:118) ผู้บริหารจะต้องทำงานอย่างแข่งขัน ตั้งใจ และทำงานอย่างบริสุทธิ์ใจ (อิกลาส) เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร นักเรียน และเพื่อให้เกิดความรู้สึกรักแห่งความเป็นพี่น้องในรั้วโรงเรียน ซึ่งจะสร้างผลต่อบรรยากาศของความรักงาน และจะทำให้บุคลากรทำงานอย่างอุทิศตนให้แก่โรงเรียนในเวลาต่อมา ซึ่งผู้บริหารมุสลิมจะต้องถือว่าตนเองดำรงสถานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชนโรงเรียน เขาจะต้องไม่ถือว่าตนเองมีความเหนือกว่าผู้อื่นเพียงเพราะตำแหน่งหน้าที่ที่สูงกว่า แต่ความจริงเขาควรที่จะให้บริการผู้อื่น เพราะความรับผิดชอบและอามานะฮ์ที่เขาแบกรับไว้ นั่นหนักกว่าผู้อื่น จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพยายามที่จะนำเสนอทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในรูปแบบเชิงบูรณาการอิสลาม

ทักษะการบริหารของผู้บริหารในรูปแบบเชิงบูรณาการอิสลามเป็นสิ่งสำคัญและต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่งเพราะผู้บริหารที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ และถือว่าการบริหารของเขาเป็นอิบาตะฮ์ที่จะนำพาให้มนุษย์เข้าใกล้อัลลอฮ์ ﷻ สถานศึกษานั้นก็จะมีผลสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ที่จะทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (ศอและห์, 2551:109)

การจัดการศึกษาอิสลามในประเทศไทยมีรูปแบบและระบบการศึกษาที่หลากหลาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 กับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ได้ระบุไว้ว่า รูปแบบการศึกษามี 2 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ การศึกษาในระบบ คือ การศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน, 2550:30) ส่วนการศึกษานอกระบบ คือ การศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา ซึ่งขณะนี้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลามควบคู่สามัญ จัดเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบ ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนเฉพาะวิชาศาสนาอย่างเดียว และหมายความรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบ (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน, 2554:1)

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้รับการตอบรับจากประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี แต่เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง และยังคงประสบปัญหาในภาพรวมของด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐเฉพาะการสอนวิชาสามัญ ครูลาออกบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน 2) ปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ขาดความต่อเนื่องของหลักสูตรในแต่ละระดับชั้นครูสอนไม่ตรงตามสาขา สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ครูได้รับการพัฒนาน้อยมากส่งผลให้ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549 อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552:743) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่ควรได้รับการแก้ปัญหาโดยด่วนคือ ปัญหาทางด้านทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของผู้บริหารมักจะเกิดจากความรู้ความสามารถดั่งนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารจึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการบริหาร ผู้บริหารที่ดีที่มีความสามารถในการบริหารงานจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารงานจึงจะประสบความสำเร็จด้วยดีทักษะการบริหารยังเป็นทักษะซึ่งสามารถใช้ปฏิบัติงานได้จริง ไม่ใช่ทักษะที่แฝงอยู่ในตัว อาจจะกล่าวได้ว่า ทักษะการงานบริหารงานของผู้บริหารเป็นการแสดงถึงความสามารถในการบริหารงานจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้บริหาร และเป็นองค์ประกอบที่สามารถพัฒนาให้กับผู้บริหารได้ ในด้านตรงกันข้ามหากผู้บริหารไม่ปรารถนาที่จะเรียนรู้ หรือฝึกฝนการใช้ทักษะทางการบริหารไม่ว่าจะเป็นทักษะการวางแผน การบริหารงานด้านต่างๆ จะทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2544; เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2549) ดังนั้นการบริหารของผู้บริหาร โดยใช้ทักษะการบริหารจึงเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญของผู้บริหาร นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำขององค์กรแล้วยังต้องเป็นผู้นำในการเป็นตัวอย่างที่ดีอีกด้วย โดยผู้บริหารจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการใช้ทักษะการบริหารให้เป็นที่ไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายเพื่อพัฒนาผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของสถานศึกษา และที่สำคัญยิ่ง คือ การเป็นคนดีที่มีคุณภาพของชาติตามวิสัยทัศน์ของประเทศไทย และการเป็นอุมมะฮฺที่สมบูรณ์ในหลักศาสนาอิสลาม

จากปัญหา ความสำคัญ และสภาพที่เป็นอยู่ดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และผู้วิจัยยังต้องศึกษาสภาพการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ว่านำทักษะการบริหารไปใช้ในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งยังต้องประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน จากการวิจัยครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ที่มีอยู่ตลอดจนข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สามารรถนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1.2.3 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

1.3.2 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.4.2 ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1.4.3 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.4.4 สามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพื่อนำไปใช้ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

1.4.5 สามารถเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำผลของการวิจัยไปปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต่อไป

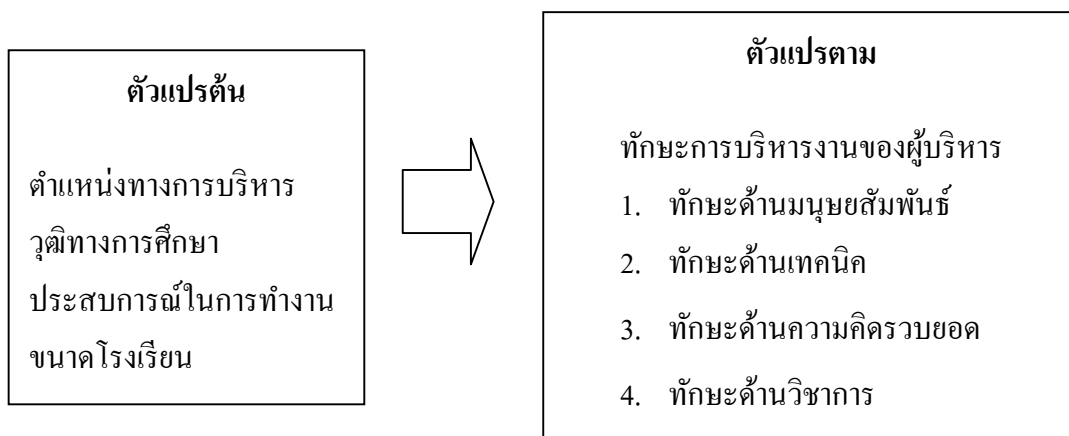
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยได้ทำการสังเคราะห์จากนักวิชาการและจากผลการวิจัยที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ (เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์,2549; วิโรจน์ สารัตนะ,2555; สันติ บุญภิรมย์,2552; หวาน พิณรุฬพันธ์,2548; ธวัศ แสงรัตน์,2542; วินัย เกษมเศรษฐ์,2535; รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549; สุธรรม คุษดี,2553; พิสมัย แก้วเชื้อ,2552; ภรภัค จิรคุณถาวร,2548; ธนู น้านุช,2544; อ่อนสี พงสะหวาน,2552; ศักดิ์ศรี สนจิตร,2549; มัยดิง เบญญาธาดา,2551; ทวี วงศ์สุวรรณ,2550; ไชยโรจน์ ศรีวิเชียร,2548; Wiles,1955; Katz,1955; Drake and Roe,1986; Cordero, F.Farris, IEEE, DiTomaso,2004; Metaab Ben Rasheed Al-ghilam,2013; Shahar zad Mohammad Sheehab,2009; Fahad Ben Mohammed Ghalib,2005)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด หลักการ ตลอดจนทฤษฎีทักษะการบริหารของผู้บริหารจากหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารจากมุมมองของนักวิชาการหลายๆ ท่าน เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานจะระบุชื่อซูเราะฮ์และหมายเลขอายะฮ์

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษจะระบุชื่อผู้บันทึกและหมายเลขหะดีษ

1.6.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอาน ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ฉบับแปล ศูนย์กษัตริย์พะอืด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน อัลมาดีนะฮ์ ซาอูดีอาราเบีย

1.6.4 สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่า “ซุบฮานะฮ์ วะตะอาลา” เป็นภาษาอาหรับและมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ หลังจากที่ได้เฝ้าพระนามของพระองค์

1.6.5 สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่า “คีอ์ลลิลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสัลลิม” เป็นภาษาอาหรับและมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านรอซูลมุฮัมมัด หลังจากที่ได้เฝ้านามของท่าน

1.6.6 เครื่องหมาย ﴿.....﴾ เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.6.7 เครื่องหมาย (.....) เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับสำนวนหะดีย์

1.6.8 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับความหมายของอัลกุรอาน อัลหะดีย์ที่นำมาอ้างอิง และคำพูดของอุลามาอ์และผู้ให้สัมภาษณ์

1.6.9 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ และปัจจัยต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคนิค ด้านความคิดรวบยอด และด้านวิชาการ

1.7.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและเลือกใช้วิธีจูงใจได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานรวมถึงการให้คำปรึกษา แนะนำและการเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน

1.7.3 ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ กระบวนการ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การสื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายทั้งการพูดและการเขียน การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของวัตถุประสงค์ ตลอดจนการวางแผนและจัดระบบทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.4 ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจองค์การโดยรวม สามารถประสานสัมพันธ์ทั้งภายในโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่างๆในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนวิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้

1.7.5 ทักษะด้านวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และนำหลักสูตร ไปใช้ให้เกิดผล ความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนความสามารถในการนิเทศการสอน

1.7.6 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้จัดการ และผู้อำนวยการ สังกัดโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7.7 หัวหน้าฝ่ายบริหาร หมายถึง หัวหน้าฝ่ายต่างๆซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร วิชาการ ฝ่ายบริหารงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป ในสังกัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7.8 วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และหัวหน้าฝ่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

1.7.9 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่าย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 5 ปี 6-10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ขึ้นไป

1.7.10 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ตามหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษาของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน มากกว่า 1,500 คน

โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน น้อยกว่า 501 คน

1.7.11 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบที่แปรสภาพจากปอเนาะ และเปิดทำการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่วิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี